

duizend militairen, in de Japanse interneringskampen ruim dertienduizend burgers omgekomen) sterker de aandacht was gaan trekken.

In '71 had een bezoek van keizer Hirohito aan ons land tot betrekkelijk weinig incidenten geleid (de cabaretier Wim Kan, die als krijgsgevangene aan de Birma-spoorweg had gezwoegd, was toen de enige geweest, wiens protest tegen het feit dat Hirohito door de koninklijke familie was ontvangen, tot de brede massa was doorgedrongen), maar dit gebeuren bevorderde dat de Indische oorlogs- en bezettingsslachtoffers, die tevoren ('56) slechts een uiterst laag Japans z.g. smartegeld hadden ontvangen¹ en uit wier midden in '70 de Stichting 'Herdenking 15 augustus' was opgericht, duidelijker hun stem gingen verheffen.

Van diegenen die bij de ongelijke strijd met Japan betrokken waren geweest en in krijgsgevangenschap waren geraakt, waren de beroepsmilitairen van de Koninklijke Marine en de Marineluchtvaartdienst de enigen geweest wier wedde over de betrokken periode na de Tweede Wereldoorlog was uitbetaald – de militairen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger, het Knil (de Militaire Luchtvaart inbegrepen), hadden geen cent ontvangen, doordat hun aanspraken bij de soevereiniteits-overdracht aan de Republiek Indonesië waren overgedragen; deze had ze niet gehonoreerd. Er rustte op de Nederlandse regering geen juridische plicht om de bedoelde militairen tegemoet te komen, wèl een morele. Deze werd in '80 eindelijk erkend: aan elk van de betrokkenen (of aan hun nabestaanden) werd een bedrag van f 7 500 uitbetaald.¹

Aan nog twee andere groepen werd tot op zekere hoogte genoegdoening verleend: aan diegenen die in Japanse burgerkampen geïnterneerd waren geweest, en aan hen die in Nederlands-Indië illegaal werk hadden verricht.

Voor de eersten kwam op aandrang van de Tweede Kamer in '81 de Uitkeringswet Indische Geïnterneerden tot stand: aan elk van ca. veertigduizend aanvragers werd een eenmalig bedrag van f 7 500 uitgekeerd. Het was een wet met beperkende bepalingen die tot veel ontevredenheid leidden: wie zich niet duurzaam in Nederland had gevestigd (en vele uit Indië aangekomenen waren in de jaren '50 op aandrang van de regering naar elders, vooral naar de Verenigde Staten, geëmigreerd), wie geen

¹ Ex-geïnterneerden hadden toen per persoon f 340 ontvangen, ex-krijgsgevangenen ca. f 250 en die krijgsgevangenen die aan de Birma-spoorweg hadden gewerkt, f 61 extra. Het was formeel juist maar ons inziens absurd dat de Knil-militairen die in vrijheid waren gebleven (zoals de guerrillagroep van kapitein Willems Geeromsz op Nederlands-Nieuw-Guinea en de op Celebes ondergedoken sergeant) geen cent ontvingen.